

Léčba petrolejem

Stručná charakteristika petroleje

Petrolej je směs uhlovodíků C_9 – C_{16} a získává se při destilaci ropy (v rozmezí teploty 110–320 °C). Destiláty ropy, jež obsahují síru, se čistí vodou.

Petrolej obsahuje příměsi sloučenin síry, dusíku nebo kyslíku. Jeho barva je od bezbarvé až po světlehnědou s modrým nádechem. Podle chemického složení a způsobu zpracování ropy, z které se petrolej získává, obsahuje:

- Nasyčené alifatické uhlovodíky – 20–60 %;
- Naftenické uhlovodíky – 20–50 %;
- Bicyklické aromatické uhlovodíky – 5–25 %;
- Nenasycené uhlovodíky – do 2 %.

Čím vyšší je bod varu směsi, tím více je v ní bicyklických uhlovodíků.

Rozlišují se následující druhy petroleje: letecký, ke svícení (podrobuje se dodatečné rafinaci pomocí síranů pro snížení obsahu pryskyřic a naftenových kyselin), k technickým účelům a jako rozpouštědlo (dodatečně se podrobuje dearomatizaci). V lidovém léčitelství se využívá letecký petrolej a petrolej ke svícení.

Petrolej se vyrábí z ropy a z toho můžeme odvodit jeho léčebné účinky. Výše jsem se již zmínil o použití ropy v lékařství k léčbě různých nemocí. Chci zvláště zdůraznit, že vše, co bylo výše řečeno o léčivých vlastnostech ropy, se v plné míře vztahuje i na její pro-

dukt –petrolej, jenž také obsahuje příměsi sloučenin kyslíku, síry a dusíku.

Jaký petrolej použit k léčebným účelům

K léčebným účelům se používá petrolej ke svícení a letecký petrolej.

V lidovém léčitelství se odedávna používá petrolej ke svícení (lijí se do lamp k osvětlení místností). Letecký petrolej se objevil mnohem později. Předpokládá se, že je lépe očištěn, a proto je pro léčebné účely vhodnější. Existují dva druhy leteckého petroleje – letní a zimní. Do zimního se přidávají látky, které brání jeho zamrznutí. To je nutné vědět a pro léčení využívat pouze letní letecký petrolej.

Petrolejem se léčí od dávných dob, kdy se ještě nevědělo o jeho příměsích, a proto doporučuji použít obvyklý petrolej ke svícení.

Petrolej ke svícení

Petrolej ke svícení je určen k využití v topných zařízeních a v lampách v obytných prostorách. V petroleji ke svícení je omezen obsah těžkých frakcí, jež zhoršují průběh hoření. Na exploatační vlastnosti petroleje má významný vliv obsah aromatických uhlovodíků: se snížením jejich obsahu vzrůstá intenzita jasu plamene a výhřevnost petroleje. Proto se různé druhy petroleje klasifikují podle výšky nečadivého plamene – ukazatele, který závisí na obsahu aromatických uhlovodíků. Vyrábějí se tři typy petroleje ke svícení: petrolej 30, petrolej 25, petrolej 20. Čísla označují výšku nečadivého plamene – která je 30, 25 a 20 milimetrů.

Na léčení je vhodný kteréhokoli petrolej z výše jmenovaných typů.

Charakteristika petroleje ke svícení

Znak jakosti	petrolej 30	petrolej 25	petrolej 20
Hustota při 20 °C, kg/m³, max.	790	795	830
Frakční složení:			
destilace do 200 (270) °C, %, min.	25	50	(80)
98 % destilace, °C, max.	–	–	10
konec varu, °C, max.	280	290	–
Barva, podle jednotlivosti, max.	1	2	15
Výška nečadivého plamene, mm, min.	30	25	20
Teplota zakalení, °C, max.	-15	-15	-12
Kyselost, mg KOH/100 cm³, max.	1,0	1,0	1,3
Popelnatost, %, max.	0,002	0,002	0,005
Hmotnostní podíl síry, %, max.	0,02	0,015	0,1

Poznámka: Pro všechny druhy platí, že neobsahují kyseliny rozpustné ve vodě, zásady a mechanické příměsi; při zkoušce na měděné destičce měď nereaguje.

Podle mě je petrolej ke svícení, který se prodává v běžných prodejnách, vhodný k léčbě a nevyžaduje čištění. Takovýto petrolej jsem několikrát ve své praxi použil. Někteří lidé se však domnívají, že je třeba jej očistit. Nabízím několik možností očisty petroleje.

Způsoby očisty petroleje:

1. Nalijte petrolej do láhve o objemu 0,5 litru, vsypte tři polévkové lžíce soli, dobře protřepejte a potom přeced'te přes vatou nebo gázu do druhé láhve – tu zcela zaplňte a postavte na podložku do hrnce se studenou vodou. Přiveďte k varu a vařte hodinu a půl. Láhev a hrnec pokličkou nepřikrývejte. Sůl zůstane na dně. Buďte opatrní, protože petrolej při zahřívání může vzplanout.

2. Petrolej, dokonce i letecký, je možné čistit v domácích podmínkách následujícím způsobem: Do třílitrové láhve nalijte jeden litr petroleje a jeden litr vroucí vody. Láhev uzavřete polyetylenovým víčkem. Po navléknutí rukavic (abyste se nespálili) několikrát protřepejte a nechejte několik minut odstát. Potom hadicí odčerpajte vodu. V dělicí vrstvě mezi kapalinami se nahromadí nečistota. Nakloňte láhev a tuto kapalinu spolu s částí petroleje slijte do samostatné nádoby k následující očištění. Stejným způsobem očištění ještě dva litry petroleje.

Názor chemiků na výše uvedené čištění:

„Pozorování ukazují, že čistý letecký petrolej bílé barvy má dostatečnou čistotu k přípravě různých vnějších obkladů a mastí. Žlutý petrolej ke svícení je třeba očišťovat. Nejlepším způsobem je destilace, kterou se ale kvůli hrozbě požáru a výbuchu nedoporučuje provádět bez speciálního vybavení. Výše popsaná metoda

domácí očisty musí být upravena následujícím způsobem: Jeden litr petroleje se po dobu dvou až tří minut protřepává s jedním litrem horké vody (60–70 °C), pravidelně se odklápí víčko a odstraňuje nadměrný tlak. Po vytvoření vrstev kapaliny se vrchní (petrolejová) vrstva slije, ale chomáče na hranici dělení vrstev se neodebírají. Celkově je však efektivita takovéto očisty dosti sporná.“

3. Petrolej přefiltrujte přes říční písek (předem jej promyjte a vysušte), přes gázu a vat. Po této filtraci zmizí specifický zápach petroleje. Petrolej je možné filtrovat i přes aktivní uhlí – výsledek bude stejný.

4. Hrdlo čisté skleněné láhve převažte gázou, na ni položte kus černého chleba a na něho nasypete silnou vrstvu na prášek rozdrčeného dřevěného uhlí. Petrolej pečlivě zahřejte a horký jej filtrujte skrz chléb s uhlím – nejlépe čtyřikrát.

Mechanismus léčivých účinků petroleje

Na základě konkrétních příkladů z praxe lidového léčitelství se pokusím objasnit mechanismus léčivých účinků petroleje. Myslím si, že to budou poznatky užitečné pro praxi. Nejprve připomenu lékařské indikace a kontraindikace naftalanské ropy, které je možné nepřímou vztáhnout i na petrolej.

Indikace: nemoci pohybového a opěrného systému (kostí, svalů a šlach), následky zranění a popálení, onemocnění cév (flebitida, tromboflebitida a Buergerova nemoc), nemoci periferního nervového systému, některá onemocnění centrální nervové soustavy, gy-

nekologické a kožní nemoci a onemocnění ucha, krku a nosu.

Kontraindikace: anémie různého původu, zhoubné nádory, sklony ke krvácení, nemoci ledvin se zjevnou nedostatečností ledvin a další nemoci, jež nejsou určeny k lázeňské léčbě.

Smrtelná jednorázová dávka petroleje je pro člověka tři až čtyři sklenice na lačný žaludek.

Pavel Kurennov ve své vynikající knize *Ruská lidová léčba* uvádí několik receptů, kde je používán petrolej a další sloučeniny uhlíku:

Starobylý lidový způsob léčení revmatizmu (mírný přípravek)

Revmatismus je jakékoli onemocnění, které je provázáno bolestí svalů a kloubů. Nejčastěji revmatismus vzniká z nachlazení a prochlazení. Pro jeho léčbu je třeba použít opačně působící prostředek – zahřát a zmírnit bolest v dané oblasti. Lidová medicína k tomuto účelu používá dvě silně zahřívající látky – sůl a hořčici – a jako jejich rozpouštědlo a změkčovadlo petrolej.

Recept přípravy: 180 g soli, 90 g sušené hořčice. Přimíchat tolik petroleje, aby vznikla směs v konzistenci kysané smetany. Vhodný je petrolej letecký i ke svícení.

Způsob použití: vtírat na noc, dokud se směs nevstřebá.

Tento přípravek je lepší než glycerin a krémy a změkčuje kůži na rukou.

Petrolej v tomto receptu má kromě role změkčovadla a rozpouštědla také další léčivé účinky. Zahřívá,

podporuje přenos soli a hořčice na nemocné místo. V postižené oblasti otevírá cévy, zlepšuje výživu buněk, normalizuje rovnováhu mezi kyselinami a zásadami, zlepšuje látkovou výměnu a má protizánětlivé a bolest utišující účinky. Výsledkem je, že revmatismus zmizí.

Sibiřský babský prostředek na revmatismus

Vezme se dostatečně velká měkká látka⁹, aby jí šlo překrýt nemocné místo (ruku, nohu, případně jiné části těla). Namočí se v kvalitním petroleji a přiloží se na nemocnou část těla. Potom se vezme ručník, kterým se ováže místo, kde je přiložená látka namočená v petroleji. Tak se vytvoří tepelně izolační vrstva, jež je nutná pro kvalitní zahřátí nemocného místa. Ručník se upevní pomocí elastického obvazu. Většinou se za nějakou dobu začne oblast pod ručníkem silně zahřívát – právě to je nutné pro vyléčení revmatizmu. Jestli bude pocit pálení pro kůži skoro nesnesitelný, pak je třeba ručník trochu uvolnit, ale zcela jej nesundávat. Petrolejový zábal se nechává působit od třiceti minut do dvou hodin. Po sejmutí ručníku a látky namočené v petroleji se doporučuje namazat kůži rostlinným olejem nebo vazelínou. Dělá se to kvůli tomu, aby se z horka neodlupovala kůže. Mechanismus působení petroleje je stejný jako v prvním receptu.

Oblíbený lidový prostředek na revmatismus

Do láhve od šampaňského s kvalitním uzávěrem se nalije 180 g dřevného oleje (jestliže jej nemáte, můžete jej nahradit olivovým olejem). Přidá se tam od deseti do dvaceti lusků červené papriky a nalije se

180 g dobře vyčištěného petroleje. Vše se dobře protřepe dohromady, pak se nechá vyluhovat na teplém místě¹⁰ po dobu devíti dnů a denně se protřepává. Tato směs se maže na noc. Ráno je potom třeba obléknout si teplé vlněné spodní prádlo a vlněné punčochy.

V tomto receptu olivový olej působí jako změkčovaadlo, petrolej jako rozpouštědlo a zahřívací prostředek a červená paprika jako silný zahřívací prostředek. Celkově prostředek změkčuje, zahřívá, zlepšuje krevní oběh a látkovou výměnu ve ztuhlé a prochlazené části těla. Právě tento účinek tvoří základ pro vyléčení revmatizmu.

Mechanismus fungování petroleje je stejný jako v prvním receptu.

Starodávný prostředek na revmatizmus

V lékárně si kupte sladkovodní houby. Rozpusťte jednu čajovou lžičku másla, nakapejte deset kapek petroleje a smíchejte se sladkovodními houbami na kašičku. Směs vetřete na noc do nemocného místa a ovažte flanelem. Tento postup proveďte jednou, a jestliže potom budete znovu cítit bolesti, pak je třeba za týden tuto léčebnou proceduru zopakovat. Častěji vtírat směs sladkovodní houby s máslem není možné, protože by se objevila vyrážka kvůli podráždění kůže – při vtírání se kůže totiž silně zahřívá.

Lidový způsob léčení angíny čištěným petrolejem

Tímto způsobem je možné léčit angínu pouze na samotném začátku nemoci. Je třeba přefiltrovat petrolej přes silnou vrstvu hydrokopické vaty.¹¹ Namotejte

na konec špejle kousek hydroskopické vaty, namočte do očištěného petroleje a potřete zanícené mandle. Je třeba mazat co nejhluběji v krku každou půlhodinu po dobu jednoho dne a pak angína rychle pomine.

Někteří doporučují kloktat petrolej (stačí jedna čajová lžička).

Jestliže je nemoc zanedbána a dostala se dovnitř (na mandlích vznikly abscesy), pak se léčba čištěným petrolejem považuje za opožděnou, neúčinnou a zcela nepoužitelnou.

Petrolej posiluje obranné síly organismu a má protizánětlivé a bolest utišující účinky. Nejdůležitější je, že silně vysušuje, což způsobuje dehydrataci a smrt patogenních mikrobů, které se nacházejí na sliznici mandlí a krku. Proto je tak důležité zachytit patogenní proces na samotném začátku, dokud mikrobi nepronikli hluboko. Na venkvě někdy mazali petrolejem krk nemocným záškrtem, aby rozevřeli pablány, protože jinak se člověk mohl udusit.

Léčba akutního zánětu průdušek pomocí petroleje

Rozpusťte trochu medu v polovině sklenice portského vína a dobře rozmíchejte. Očistěte a rozdrťte paličku česneku. Připravte 40–50 ml petroleje. Před spánkem pečlivě natřete chodidla nohou česnekovou kašičkou a hrud' petrolejem, potom si oblečte vlněné ponožky, teplé spodní prádlo, vypijte sklenici portského vína s medem a lehněte si do postele. Tento postup opakujte denně do úplného vyléčení.

Tento způsob léčby pomáhá posílit zahřívání a cirkulační procesy organismu a díky tomu je možné odstranit hlen z oblasti plic a vyloučit jej z těla.

Léčba mokvavého ekzému petrolejem

U holčičky se na ohybu krku objevila malá červená skvrna velikosti nehtu. Dále se rozrůstala a bylo třeba obrátit se na kožního lékaře. Ukázalo se, že je to mokvavý ekzém. Léčba, která spočívala v mazání napadeného místa jódem, nepomáhala. Ekzém se dále zvětšoval.

Nemocné radili ráno a večer mazat postiženou kůži čištěným petrolejem, jenž byl předtím přefiltrován přes říční písek (který matka dříve promyla a vysušila), gázu a vatou. Po takové filtraci mizí specifický zápach petroleje. Petrolej je možné filtrovat i přes aktivní uhlí. Výsledek bude stejný, ale náročnost procesu čištění menší.

K úspěšnému vyléčení, kdy nemoc beze stopy zmizela, stačily pouhé dva, tři dny.

Mokvavý ekzém vzniká v důsledku toho, že se na kůži vytvoří pro něj vhodné vlhké prostředí. Abychom se jej zbavili, je třeba zbavit jej příležitosti k výskytu – vysušit kůži. Použití petroleje v tomto případě bylo opodstatněné tím, že má silné vysoušecí vlastnosti. To spolu s baktericidním účinkem stačilo, aby mokvavý ekzém rychle zmizel.